8. Zinchenko, I. A. (2013), "Pobudova trenuvalnoho protsesu sportsmeniv u cherlidynhu na etapi spetsializovanoi bazovoi pidhotovky": avtoref. dys. …kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu : [spets.] 24.00.01. Kharkiv. 22 s. [Ukrainian].

9. Ivanchenko, Yu. M. (2010), "Planuvannia i orhanizatsiia trenuvalnoho protsesu v cherlidenhu". Moloda sportyvna nauka Ukrainy : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kultury ta sportu. Lviv. Vyp. 14, t. 1. S. 94 - 100. [Ukrainian].

10. Krykun, Yu.Iu. (2009), "Kharakterystyka zmahalnoi diialnosti sportsmeniv cherlidinhu", Slobozhanskyi naukovosportyvnyi visnyk: [nauk.-teor. zhurn.]. Kharkiv: KhDAFK, № 2. S. 72-75. [Ukrainian].

11. Laputin, A. N., & Nosko N. A. (2002), "Suchasni problemy vdoskonalennia tekhnichnoi maisternosti sportsmeniv v olimpiiskomu ta profesiinomu sporti", (S. S. Yermakova, Red.). Fizychne vykhovannia studentiv tvorchykh spetsialnostei: [zb. naukovykh prats]. Kharkiv: KhHADI (KhKhPI), № 4. S. 3-17. [Ukrainian].

12. Mykhailichenko, A. H. (2016), "Osoblyvosti tekhnichnoi pidhotovky cherlideriv u nominatsii "Cher", Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). Vypusk 5 (75). S. 81-85. [Ukrainian].

13. Platonov, V. (2016), "Zahalna teoriia pidhotovky sportsmeniv: istoriia rozvytku, metodolohiia pobudovy, suchasnyi stan", Nauka v olimpiiskomu sporti, № 3. S. 75-104. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NOS_2016_3_11.

14. Serhiienko, L. P. (2001), "Kompleksne testuvannia rukhovykh zdibnostei liudyny", Mykolaiv: UDMTU. 360 s.

15. Andriienko, H. S., Krykun, Yu.Yu., Synytsia, S. V., Synytsia, T. O. & Tymoshevska, L.Ye. (2017), "Cherlidenh: navchalna prohrama dlia dytiacho-yunatskykh sportyvnykh shkil" [Cher lideng: curriculum for children's and youth sports schools]. Kyiv [Ukrainian].

16. Krykun, Yu. & Andriienko, H. (2016), "Cherlidenh. Pravyla zmahan" [Cherlideng. Compe tition rules]. Kyiv [Ukrainian].

17. Shynkaruk, O., & Blazhko N. (2018), "Osoblyvosti pidhotovky sportsmenok v indyvidualnykh ta komandnykh zmahanniakh z cherlidynhu", Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii: zb. nauk. prats. № 6. S. 185-91. [Ukrainian].

18. Shukatka, O., Chervonoshapka, M., Martyniv, O., Kost, M., Polishchuk, N. (2025), "Cherlidynh yak efektyvnyi riznovyd rukhovoi aktyvnosti zdobuvachok vyshchoi osvity", Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). Vypusk 4 (190). S.190-193, available at: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).38 [Ukrainian].

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.12(199).04
УДК 378:355.23:005.336.2

Богуславський Віктор Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро
orcid.org/0000-0003-2688-4505

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

У статті розглядаються організаційно-педагогічні засади національної та міжнародної співпраці у підготовці кадрів сектору безпеки і оборони України. Актуальність дослідження визначається потребою модернізації вітчизняної системи військової та спеціальної освіти в умовах реформування сектору безпеки, адаптації освітніх стандартів до вимог НАТО та ЄС, а також необхідністю реагування на нові виклики гібридної війни, кіберзагроз та інформаційного впливу. Метою статті є обґрунтування організаційно-педагогічних засад національної та міжнародної співпраці у підготовці фахівців сектору безпеки і оборони та представлення авторської концепції підвищення рівня міжвідомчої взаємодії закладів вищої освіти. Методологічну основу становлять порівняльний аналіз, систематизація, узагальнення досвіду провідних країн-членів НАТО, аналіз нормативно-правових документів і стратегій розвитку професійної військової освіти. Результати дослідження дозволили виявити сучасні тенденції інтеграції національної системи підготовки кадрів до європейського освітнього простору, визначити бар'єри та резерви ефективності міжвідомчої співпраці. Запропоновано концепцію створення інтегрованої системи підготовки кадрів на основі уніфікованих стандартів, спільних освітніх програм, взаємного визнання кваліфікацій і механізмів академічної мобільності. Обґрунтовано необхідність міжвідомчої координації, розширення міжнародного партнерства, участі у спільних дослідницьких програмах і тренінгах під егідою НАТО та ЄС. Отримані результати мають теоретичне й практичне значення для вдосконалення системи професійної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України, посилення її конкурентоспроможності та сумісності з міжнародними стандартами.

Ключові слова: *сектор безпеки і оборони, підготовка кадрів, міжнародна співпраця, міжвідомча взаємодія, заклади вищої освіти, організаційно-педагогічні засади, євроатлантична інтеграція, національні ініціативи, стандарти НАТО, професійна освіта.*

Bohuslavskyi V. V. Organizational and Pedagogical Foundations of National and International Cooperation in Training Personnel for the Security and Defense Sector. *The article examines the organizational and pedagogical foundations of national and international cooperation in the training of personnel for Ukraine's security and defense sector. The relevance of the research is determined by the need to modernize the national system of military and special education under the conditions of security sector reform, alignment of educational standards with NATO and EU requirements, and the challenges of hybrid warfare, cyber threats, and information influence. The purpose of the article is to substantiate the organizational and pedagogical principles of national and international cooperation in the training of security and defense professionals and to present the author's concept of enhancing interdepartmental interaction among higher education institutions. The methodological basis includes comparative analysis, systematization, and generalization of international experience, as well as the study of regulatory frameworks and strategic documents governing professional military education in NATO member states.*

The research results reveal the main trends in integrating the national personnel training system into the European educational space and highlight existing barriers and resources for improving cooperation efficiency. The proposed concept envisages the creation of an integrated training system based on unified standards, joint educational programs, mutual recognition of qualifications, and mechanisms of academic mobility. The necessity of interdepartmental coordination, the development of international partnerships, and participation in joint research programs and training initiatives under NATO and EU auspices is substantiated. The findings have theoretical and practical significance for improving Ukraine's professional training system for the security and defense sector and ensuring its interoperability with international standards.

Keywords: *security and defense sector, personnel training, international cooperation, interdepartmental interaction, institutions of higher education, organizational and pedagogical foundations, Euro-Atlantic integration, national initiatives, NATO standards, professional education.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації сектору безпеки і оборони України особливої актуальності набуває проблема підвищення ефективності підготовки кадрів через розвиток національної та міжнародної співпраці [1; 2]. Стратегічний курс України на євроатлантичну інтеграцію, необхідність адаптації до стандартів НАТО та врахування досвіду ведення бойових дій вимагають впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у відомчих закладах вищої освіти [6, с. 21].

Нині система підготовки фахівців сектору безпеки і оборони потребує посилення міжвідомчої взаємодії, інтеграції міжнародного досвіду та створення ефективних механізмів координації зусиль різних інституцій. Особливого значення набуває розроблення та впровадження авторських методик, які б забезпечували комплексний підхід до формування професійних компетентностей фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика підготовки кадрів для сектору безпеки і оборони перебуває в полі зору багатьох вітчизняних дослідників. Концептуальні засади розвитку військової освіти досліджували Нещадим М. (2003), Приходько Ю. І. (2013) [4; 5]. Ягупов В.В. (2000), Телелим В.М. & Пунда Ю. В. (2017) обґрунтували необхідність модернізації системи підготовки військових фахівців відповідно до сучасних викликів національній безпеці [6].

Водночас комплексні дослідження щодо організації національної та міжнародної співпраці з упровадженням авторських розробок для підвищення рівня взаємодії у підготовці кадрів сектору безпеки і оборони залишаються недостатньо представленими у науковій літературі, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Мета статті полягає в обґрунтуванні організаційно-педагогічних засад національної та міжнародної співпраці у підготовці кадрів сектору безпеки і оборони та представленні авторських розробок щодо підвищення рівня взаємодії між закладами вищої освіти різних відомств.

Результати дослідження. Сучасні виклики, що пов'язані зі зростанням загроз національній безпеці, тероризмом, гібридними війнами та необхідністю колективної оборони, актуалізують питання ефективної національної та міжнародної співпраці у сфері підготовки кадрів для сектору безпеки та оборони [1; 2; 6]. Відповідна підготовка вимагає певних кроків, а саме координації освітніх стандартів, обміну передовим досвідом, уніфікації практик навчання й вдосконалення кадрового потенціалу в умовах як мирного часу, так й надзвичайних ситуацій.

На рівні України організація ефективної підготовки майбутніх фахівців сектору безпеки та оборони передбачає міжвідомчу взаємодію між закладами вищої освіти, установами правоохоронної та військової освіти, Національною гвардією, ЗСУ, державною службою з надзвичайних ситуацій, а також органами державної влади [7]. З метою координації зусиль цих інституцій та забезпечення системності підготовки фахівців адаптивна авторська програма була розроблена як модель інтегративної взаємодії між вказаними структурами, яка включає:

1. Створення єдиного інформаційно-освітнього простору для обміну методичними матеріалами та даними.
2. Спільні тренувальні програми (з тем лідерства в екстремальних ситуаціях, кібербезпеки, психологічної готовності тощо).
3. Запровадження національної бази практичних ситуацій з досвіду реальних подій (АТО/ООС, реагування на надзвичайні ситуації, терористичні загрози).
4. Двостороннє стажування курсантів й викладачів між силовими та освітніми структурами.

Такі ініціативи спрямовані на усунення фрагментарності в системі підготовки, підвищення рівня адаптивності майбутніх фахівців і актуалізацію змісті навчання. Україна як країна-кандидат до ЄС та партнер НАТО з розширеними можливостями бере участь у низці програм, серед яких: 1) NATO DEEP Ukraine, що являється програмою

вдосконалення освіти в оборонній сфері; 2) ERASMUS+ у секторі безпеки, особливістю якої є мобільність викладачів та спільні навчання; 3) співпраця з EU Advisory Mission Ukraine у сфері реформування сектору цивільної безпеки.

В авторській програмі запропоновано концепцію модульного адаптивного навчання з міжнародним компонентом, яка передбачає: а) створення спільних навчальних модулів з партнерами Польщі, Канади, Литви; б) ведення бінарних навчальних курсів англійською мовою для офіцерів та інструкторів; в) підвищення кваліфікації викладачів в іноземних закладах вищої освіти з специфічними умовами навчання; г) використання симуляційних центрів і дистанційного формату на основі платформ НАТО [8; 9].

Впровадження авторських розробок забезпечує отримання прогнозованих результатів, серед яких: посилення взаємодії між національними та міжнародними суб'єктами безпеки; підвищення рівня інтероперабельності (сумісності) у колективних діях; вдосконалення якості підготовки кадрів відповідно до міжнародних стандартів; розширення доступу до сучасних практик та технологій підготовки.

У таблиці 1 наведено порівняльну характеристику національних та міжнародних ініціатив щодо підготовки кадрів для сектору безпеки та оборони, з прикладами авторських пропозицій із посиланнями на нормативні документи.

Таблиця 1

Порівняння національних і міжнародних ініціатив у сфері підготовки кадрів для сектору безпеки та оборони

Ініціатива	Національні підходи (Україна)	Міжнародні практики (НАТО, ЄС, США)	Авторські пропозиції
Нормативна база	Закон України «Про національну безпеку», стратегія воєнної безпеки України	Стратегічна концепція НАТО 2-22, EU Strategic Compass 2022, DoD Training Policy (США)	Розробка адаптованої авторської програми інтегрованої підготовки (теорія+симуляція+польо-вий блок)
Фокус підготовки	Територіальна оборона, основи тактики, вогнева, домедична підготовка	Багаторівнева підготовка: когнітивна, командна взаємодія, стресостійкість, симуляційне навчання	Включення психофізіологічного блоку до базового курсу, використання моделі адаптивної стійкості
Методичні підходи	Класично-лінійна структура, нормативно-правова акцентуація	Комплексні тренувальні заняття, крос-функціональні модулі, аналіз бойових сценаріїв (wargaming, case-based drills)	Розробка кейс-платформи з українськими реаліями, тренувальні заняття зі змішаним форматом (гібридне навчання)
Інституаційна співпраця	ЗВО сектору безпеки, МС, Міноборони, СБУ	Партнерські коледжі НАТО, ESDC (ЄС), Allied Command Transformation	Ініціатива створення міжвідомчої лабораторії, симуляцій для адаптації стандартів НАТО в українських реаліях
Підходи до оцінювання	Підсумкове тестування, заліки	Комплексна система: тест + оцінка дій в стресовій ситуації (STX, CPX)	Авторській підхід: матриця компетентностей з урахуванням психологічного профілю
Форма міжнародної підтримки	Освітні гранти, участь у програмах обміну (DEEP Ukraine, Erasmus+)	Програма розвитку оборонної освіти НАТО (DEEP) в рамках ініціативи «Партнерство заради миру» (PfP), експертна підтримка, тренінги за кордоном	Запровадження онлайн-платформи для обміну практиками між ЗВО оборонного спрямування (українськими та іноземними)

Стосовно підвищення рівня співпраці розроблено низку пропозицій, що включають в себе наступні аспекти: 1) створення національного координаційного центру із впровадження міжнародних стандартів військової освіти; 2) регулярні спільні навчальні модулі з партнерами НАТО (віртуальні та офлайн); 3) впровадження адаптивної авторської програми підготовки, що враховує специфіку національних загроз і передовий міжнародний досвід.

Таблиця 2

Порівняння національних та міжнародних ініціатив щодо підготовки кадрів сектору безпеки та оборони з врахуванням країни (організації) та нормативно-правової бази

Країна/ організація	Назва ініціативи	Напрям підготовки	Особливості/ Переваги	Нормативно-правова база
1.Україна	Національна програма підготовки кадрів сектору безпеки та оборони	Загальновійськова, професійна, стресостікість, ІТ-захист	Орієнтація на гібридні загрози, інтеграція психофізіологічної підготовки, впровадження елементів НАТО	Стратегія національної безпеки України (2020), закон України «Про національну безпеку» (2018), ДСТУ 8782:2018
2.НАТО	NATO Defence Education Emhancement Programme	Офіцерська освіта, військове лідерство, управління стресом	Комплексна система професійного розвитку, адаптація під потреби країн-партнерів	NATO Partnership Action Plan (PAP), STANAG 6001

	(DEEP)			
3.США	Security Cooperation and Education Training Program (SCETP)	Військова освіта, безпековий менеджмент, soft skills	Застосування тренувальних занять у форматі сценарних симуляцій, акцент на морально-психологічну готовність	U.S. National Defence Strategy (2022), Joint Publication 3-0
4.Канада	Military Training and Cooperation Program (MTCP)	Тактична й стратегічна підготовка, міжкультурна взаємодія	Підвищення інтероперабельності із союзниками НАТО, фокус на адаптивне навчання	Canadian Defence Police «Strong, Secure, Engaged» (2017)
5.ЄС	European Seurity and Defence College (ESDS)	Цивільно-військова співпраця, кризове управління	Проведення модулів у форматі blended learning, акцент soft security	Council Decision 2016/ 2382/CFSP, ESDC Annual Work Programme
6.Німеччина	Bundeswehr Leadership Development	Командна підготовка, етика, готовність до стресу	Орієнтація на психологічну стійкість та ціннісне лідерство	Gesetz über die Rechtsstellung der Soldaten (Soldatengesetz), Weissbuch Sicherheitspolitik (2016)

Висновки та перспективи подальших досліджень.

У статті обґрунтовано організаційно-педагогічні засади національної та міжнародної співпраці у підготовці кадрів сектору безпеки і оборони, що є актуальним напрямом розвитку вітчизняної системи професійної освіти в умовах євроатлантичної інтеграції України.

Проведений порівняльний аналіз національних і міжнародних ініціатив засвідчує наявність значного потенціалу для запозичення прогресивного досвіду провідних країн світу та міжнародних організацій. Встановлено, що ефективна підготовка кадрів потребує посилення міжвідомчої взаємодії між закладами вищої освіти різних відомств на основі уніфікованих стандартів, спільних освітніх програм та обміну найкращими практиками.

Представлена авторська концепція підвищення рівня взаємодії між закладами вищої освіти різних відомств передбачає створення інтегрованого освітнього середовища, що поєднує національні традиції підготовки фахівців з міжнародними стандартами та вимогами НАТО. Запропоновані організаційно-педагогічні механізми спрямовані на формування єдиних компетентнісних підходів, забезпечення академічної мобільності та розвиток спільних науково-дослідних проектів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою конкретних методик імплементації міжнародних стандартів у практику підготовки кадрів сектору безпеки і оборони України та оцінювання ефективності міжвідомчої взаємодії закладів вищої освіти.

Література

1. Богуславський В.В., Бачинська Н.В., Петрушин Д.В. Психолого-педагогічні характеристики майбутнього співробітника сектору безпеки та оборони в екстремальних умовах: наукове осмислення. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Випуск 12 (185) 2024. С. 59-64. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.12(185).10

2. Богуславський В. В., Бачинська Н. В., Яценко Д. Р., Алфьоров Н. К., Лєтка-Шаповалова О. А. Теоретичні засади конструювання підсистеми підготовки майбутніх співробітників сектору безпеки та оборони до діяльності в екстремальних умовах. Фізичне виховання та спорт, № 4, 2024. С. 14-22. DOI https://doi.org/10.26661/2663-5925-2024-4-02

3. Зельницький А. М. Методика викладання у вищій військовій школі: навч. посіб. Київ: НАОУ, 2007. 276 с.

4. Нещадим М. І. Військова освіта в Україні: історія, теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2003. 852 с.

5. Приходько Ю. І., Ягупов В. В. Військова освіта України: сучасний стан, проблеми та шляхи їх розв'язання. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2013. Вип. 7. С. 54–63.

6. Телелим В. М., Пунда Ю. В. Реформування системи військової освіти відповідно до стандартів НАТО. Наука і оборона. 2017. № 1. С. 21–26.

7. Ягупов В. В. Теорія і методика військового навчання: монографія. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2000. 380 с.

8. Sedra M. Security Sector Reform 101: Understanding the Concept, Charting Trends and Identifying Challenges. CIGI Security Sector Reform Resource Centre, April 2010. URL: https://www.cigionline.org/sites/default/files/ssr_101_final_april_27.pdf (accessed: 17.10.2025).

9. NATO Defence Education Enhancement Programme: Reference Curriculum. NATO, 2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_139182.htm (accessed: 17.10.2025).

References

1. Bohuslavskyi, V. V., Bachynska, N. V., & Petrushyn, D. V. (2024). Psykholoho-pedahohichni kharakterystyky maibutnoho spivrobitnyka sektoru bezpeky ta oborony v ekstremalnykh umovakh: naukove osmyslennia [Psychological and pedagogical characteristics of the future employee of the security and defense sector in extreme conditions: scientific understanding]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova – Scientific Journal of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University*, 12 (185), 59-64. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.12(185).10 [in Ukrainian].
2. Bohuslavskyi, V. V., Bachynska, N. V., Yatsenko, D. R., Alforov, N. K., & Lietka-Shapovalova, O. A. (2024). Teoretychni zasady konstruiuvannia pidsystemy pidhotovky maibutnikh spivrobitnykiv sektoru bezpeky ta oborony do diialnosti v ekstremalnykh umovakh [Theoretical foundations of constructing a subsystem for training future employees of the security and defense sector for activities in extreme conditions]. *Fizychne vykhovannia ta sport – Physical Education and Sport*, 4, 14-22. DOI: https://doi.org/10.26661/2663-5925-2024-4-02 [in Ukrainian].
3. Zelnytskyi, A. M. (2007). *Metodyka vykladannia u vyshchii viiskovii shkoli: navch. posib.* [Teaching methodology in higher military school: textbook]. Kyiv: NAOU [in Ukrainian].
4. Neshchadym, M. I. (2003). *Viiskova osvita v Ukraini: istoriia, teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia* [Military education in Ukraine: history, theory, methodology, practice: monograph]. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr "Kyivskyi universytet" [in Ukrainian].
5. Prykhodko, Yu. I., & Yahupov, V. V. (2013). Viiskova osvita Ukrainy: suchasnyi stan, problemy ta shliakhy yikh rozviazannia [Military education in Ukraine: current state, problems and ways to solve them]. *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy – Adult Education: Theory, Experience, Prospects*, 7, 54-63 [in Ukrainian].
6. Telelym, V. M., & Punda, Yu. V. (2017). Reformuvannia systemy viiskovoi osvity vidpovidno do standartiv NATO [Reforming the military education system in accordance with NATO standards]. *Nauka i oborona – Science and Defense*, 1, 21-26 [in Ukrainian].
7. Yahupov, V. V. (2000). *Teoriia i metodyka viiskovoho navchannia: monohrafiia* [Theory and methodology of military training: monograph]. Kyiv: VPTs "Kyivskyi universytet" [in Ukrainian].
8. Sedra, M. (2010). Security Sector Reform 101: Understanding the Concept, Charting Trends and Identifying Challenges. CIGI Security Sector Reform Resource Centre. Retrieved from https://www.cigionline.org/sites/default/files/ssr_101_final_april_27.pdf (accessed: 17.10.2025) [in English].
9. NATO Defence Education Enhancement Programme: Reference Curriculum (2023). NATO. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_139182.htm (accessed: 17.10.2025) [in English].

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.12(199).05
УДК 796.015.6:159.922.8-053.5(477-25)

Боднар І.Р.
ORCID ID: 0000-0002-7083-6271
Доктор наук, професор, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Львів, Україна
Софінський Р.Б.
аспірант, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Львів, Україна

КОМПЛЕКС МОТИВАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ КОМФОРТНОЇ УЧАСТІ ДІТЕЙ-ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ТА СПОРТІ

Провели опитування дітей-ВПО з різних регіонів України. Результати свідчать, що брак мотивації або зацікавленості є основною перепоною до регулярної рухової активності дітей-ВПО. Водночас встановлено, що провідними мотивами дітей-ВПО до занять фізичною культурою і спортом є прагнення до покращення здоров'я та самопочуття, бажання бути сильним і витривалим, а також потреба у спілкуванні з друзями та нових соціальних контактах. Діти-ВПО почуваються комфортно під час занять у новому колективі. Більше половини опитаних акцентують важливість спілкування під час занять і виявляють готовність до встановлення нових соціальних зв'язків. Результати підтверджують, що фізична культура і спорт для дітей-ВПО виконують важливу соціально-адаптаційну функцію, проте потребують більш системного врахування психоемоційних потреб цієї категорії дітей.

***Ключові слова**: внутрішньо переміщені діти, фізичне виховання, мотивація, психосоціальне благополуччя, соціальна інтеграція, участь у спорті, адаптація*

***Bodnar Ivanna, Sofinskii Roman. The complex of motivational and psychological factors of comfortable participation of internally displaced children in physical education and sports.** The effectiveness of fostering psychosocial well-being, social integration, and resilience among internally displaced children (IDPs) significantly increases when organisational and resource support is purposefully ensured, when adapted forms of physical education are used, and when psychosocially oriented conditions for conducting classes are implemented. The aim of the study was to theoretically substantiate and analyse the organisational-resource factors, forms, and psychosocial conditions that ensure comfortable participation of IDP children in physical education under modern socio-educational realities. Materials and methods. An online survey was conducted among IDP children from different regions of Ukraine. The sample included 427 children aged 6–17 years (mean age 11.59 ± 1.86) who had been in IDP status for at least three months. Research methods: sociological*